

1 – შესავალი და ზოგადი დებულებები

- **მიზანი და სფერო:**

- დოკუმენტი ადგენს მუნიციპალიტეტში მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესებს

- მისი მიზანია ეკოლოგიური ბალანსის შენარჩუნება, სახეობების შემადგენლობის გაუმჯობესება და ისეთი საქმიანობის რეგულირება, როგორიცაა ჭრა, გადარგვა და გასხვლა.

- **ძირითადი განმარტებები:**

- განსაზღვრავს ტერმინებს, როგორიცაა "მწვანე ნარგავები", "გადარგვა", "მოვლითი ჭრა", "საკომპენსაციო დარგვა" და "რეგისტრაცია".

- ადგენს, რომ მწვანე ნარგავების ნებისმიერი ამოღება ან გადანერგვა მოითხოვს სათანადო ნებართვას და ტექნიკური სტანდარტების დაცვას.

ეს მთავარი განყოფილება საფუძველს უყრის ყოვლისმომცველ მარეგულირებელ ჩარჩოს, რომელიც ორიენტირებულია მწვანე ნარგავების მდგრად მართვაზე მუნიციპალიტეტის მასშტაბით. დოკუმენტის უპირველესი მიზანია ჩამოაყალიბოს მკაფიო წესები და მითითებები, რომლებიც შექმნილია მწვანე მცენარეების დაცვის, მოვლისა და აღდგენისთვის, რაც უზრუნველყოფს ამ სასიცოცხლო მნიშვნელობის ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნებას მომავალი თაობებისთვის. მკაცრი ზომებისა და დეტალური პროცედურების დაწესებით, რეგულაცია მიზნად ისახავს დაბალანსებული ეკოსისტემის შენარჩუნებას, სახეობების მრავალფეროვნების გაძლიერებას და უფრო ჯანსაღი, უფრო გამძლე გარემოს უზრუნველყოფას. ძირითადი აქტივობები, როგორიცაა ჭრა, გადარგვა და გასხვლა, ზედმიწევნით რეგულირდება სანებართვო სისტემის მეშვეობით, რომელიც გარანტიას იძლევა, რომ ყველა ინტერვენცია განხორციელდება ეკოლოგიურად ჯანსაღი წესით.

ამ მარეგულირებელი მიდგომისთვის მთავარი ადგილი უკავია ტერმინების ზუსტ განსაზღვრას, რომლებიც კრიტიკულია მისი განხორციელებისთვის. დოკუმენტი ფართოდ განსაზღვრავს „მწვანე ნარგავებს“ და მოიცავს როგორც მერქნიან, ისე არამერქნიან მცენარეებს, რომლებიც ხელს უწყობენ მუნიციპალიტეტის ბუნებრივ ლანდშაფტს. იგი განიხილავს "გადარგვას", როგორც მცენარეთა საგულდაგულოდ კონტროლირებად გადაადგილებას მათი მუდმივი ზრდისა და სიცოცხლისუნარიანობის მხარდასაჭერად, ხშირად როგორც პირდაპირი ჭრის ალტერნატივა. „მოვლითი ჭრა“ აიხსნება, როგორც მცენარის კონკრეტული ტოტების ან ნაწილების პერიოდული მოცილება ჯანსაღი განვითარებისა და სტრუქტურული მთლიანობის ხელშესაწყობად, რაც უზრუნველყოფს ხეების და ბუჩქების გამძლეობას და კარგად ჩამოყალიბებას. გარდა ამისა, „საკომპენსაციო დარგვის“ კონცეფცია შემოღებულია, როგორც სასიცოცხლო ეკოლოგიური დაცვა, რომელიც მოითხოვს, რომ მწვანე ნარგავების ნებისმიერი მოცილება კომპენსირდება ახალი

ნიმუშების დარგვით, რითაც შენარჩუნდება ან თუნდაც გაძლიერდება მთლიანი მწვანე საფარი. დაბოლოს, „რეგისტრაცია“ განისაზღვრება, როგორც მწვანე მცენარეებთან დაკავშირებული ყველა საქმიანობის სისტემატური ჩაწერა ოფიციალურ მონაცემთა ბაზაში, რაც უზრუნველყოფს გამჭვირვალობას და ანგარიშვალდებულებას. ერთად, ეს დეფინიციები არა მხოლოდ აზუსტებს დოკუმენტის ფარგლებსა და განზრახვას, არამედ უზრუნველყოფს, რომ ყველა ქმედება, რომელიც გავლენას ახდენს ურბანულ მწვანე გარემოზე, ექვემდებარება მკაცრ ზედამხედველობას და მდგრადი მართვის პრაქტიკას.

2 –ხელახალი დარგვის და გადარგვ წესები

- **გადარგვის მოთხოვნები:**

- გადარგვა უპირატესია ვიდრე მოჭრა, იმ პირობით, რომ მწვანე მცენარე ჯანმრთელია და მისი მდგომარეობა წარმატებული გადაადგილების საშუალებას იძლევა.

- ცალკე მითითებები არსებობს 25 სმ ან ნაკლები დიამეტრის მქონე მცენარეებისთვის, უფრო დიდი ტანის მცენარეებთან შედარებით.

- **ნებართვის გაცემის პროცესი:**

- უფლებამოსილი ორგანოს წერილობითი ნებართვა სავალდებულოა.
- დეტალური აგროტექნიკური შეფასებები და მონიტორინგის პროტოკოლები (მათ შორის გადარგვის შემდგომი ანგარიშგება) უნდა იყოს დაცული.

ამ განყოფილებაში დეტალურადაა აღწერილი ჩარჩო და პრაქტიკული ინსტრუქციები მწვანე ნარგავების ხელახლა დარგვისა და გადარგვისთვის, ხაზგასმულია, რომ გადარგვა არის ჩარგვის უპირატესი მეთოდი, ვიდრე ჭრა. ძირითადი პრინციპი არის არსებული მცენარეულობის მთლიანობის შენარჩუნება ჯანსაღი მცენარეების გადაადგილებით, უფრო დესტრუქციულ პრაქტიკისთან შედარებით. როდესაც მწვანე მცენარე მტკიცეა და მისი გარემო პირობები ხელსაყრელია, მცენარის ახალ ადგილას გადატანა ხელს შეუწყობს მისი ზრდისა და ეკოლოგიური ფუნქციის შენარჩუნებას ძვირფასი მწვანე საფარის დაკარგვის გარეშე. ჩამოყალიბდა სპეციალური ტექნიკური სახელმძღვანელო მითითებები მცენარეთა ზომის მიხედვით სხვადასხვა სცენარეების გადასაჭრელად. მაგალითად, მცენარეები, რომელთა დიამეტრი 25 სმ ან ნაკლებია, ექვემდებარება კრიტერიუმების ერთ ჯგუფს, ხოლო უფრო დიდი სხეულის მცენარეები საჭიროებენ უფრო დეტალურ, ინდივიდუალურ შეფასებას მათი უფრო დიდი ეკოლოგიური და სტრუქტურული მნიშვნელობის გამო.

ამ რეგულაციებში მთავარია მკაცრი ნებართვის პროცესი. გადარგვის ნებისმიერი მოთხოვნა უნდა იყოს მხარდაჭერილი უფლებამოსილი ორგანოს წერილობითი ნებართვით, რაც უზრუნველყოფს, რომ ყველა ქმედება განხორციელდეს ოფიციალური ზედამხედველობის ქვეშ. ეს პროცესი მიზნად ისახავს მუნიციპალიტეტის მწვანე რესურსების დაცვას ყოვლისმომცველი აგროტექნიკური შეფასებით. ასეთი შეფასებები იკვლევს მცენარის ჯანმრთელობას, სახეობის მახასიათებლებს და მთლიან მდგომარეობას, რაც უზრუნველყოფს მხოლოდ გადანერგვისთვის შესაფერის გადაადგილებას. გადარგვის შემდეგ, არსებობს დეტალური მონიტორინგის პროტოკოლები, რომლებიც მოიცავს პერიოდულ ანგარიშგებას გადარგვის შემდგომ მცენარის აღდგენისა და მიმდინარე მოვლის დოკუმენტირებისთვის. ეს პროტოკოლები არა მხოლოდ ხელს უწყობს გადარგვის წარმატების გადამოწმებას, არამედ იძლევა ღირებულ მონაცემებს, მომავალი გადაწყვეტილებების შესახებ ინფორმაციის მისაღებად და მწვანე მართვის საერთო პრაქტიკის გასაუმჯობესებლად.

3 – დაცვის, აღდგენისა და მოვლის ღონისძიებები

- **რუტინული მოვლა და სპეციალური ჩარევები:**

- მოვლა შეიძლება მოიცავდეს შემოვლით ჭრებს, ქიმიურ ან ბიოლოგიურ დამუშავებას და რეგულარულ მონიტორინგს სპეციალური გამოკვლევების საფუძველზე.

- აღდგენითი პროექტები მოიცავს ახალი მცენარეულობის გაშენებას დეგრადირებულ ან იშვიათად დასახლებულ ადგილებში.

- **ხანძარსაწინააღმდეგო და გადაუდებელი ზომები:**

- დოკუმენტი ასახავს ხანძრის პრევენციის მოთხოვნებს, მათ შორის მოჭრილი მასალების დაუწვავად განადგურებას და ხის ნაჭრების გამოყენებას მულჩისთვის.

- სპეციალური დებულებები ნებართვას იძლევა დაუყონებლივ მოჭრაზე გაუთვალისწინებელი ბუნებრივი ან საგანგებო მოვლენების დროს, რათა თავიდან იქნას აცილებული ფართო ზიანი.

ამ განყოფილებაში მოცემულია სტრატეგიების ყოვლისმომცველი მიმოხილვა მუნიციპალური მწვანე ნარგავების ჯანმრთელობისა და მთლიანობის შესანარჩუნებლად რუტინული მოვლის, სპეციალიზებული აღდგენის ძალისხმევისა და კრიტიკული გადაუდებელი რეაგირების გზით. რეგულარული მოვლის პრაქტიკა შექმნილია მწვანე სივრცეების მუდმივი სიცოცხლისუნარიანობის მხარდასაჭერად და მოიცავს ისეთ ტექნიკას, როგორიცაა შემოვლითი ჭრა, რომელიც აშორებს მცენარეულობას მხოლოდ კონკრეტულ, არასასურველ ნაწილებს, რათა გააუმჯობესოს მთლიანი ზრდის პირობები დიდი ზიანის გარეშე. ფიზიკური ჩარევების გარდა, როგორიცაა ჭრა, ინიშნება ქიმიური ან ბიოლოგიური დამუშავების გამოყენება მავნებლებისა და დაავადებების სამართავად, რაც უზრუნველყოფს მწვანე ნარგავების გამძლეობას და თავისუფლებას ინვაზიებისგან. სპეციალური გამოკვლევების საფუძველზე რეგულარული მონიტორინგი ამ ზრუნვის ღონისძიებების განუყოფელი ნაწილია, რადგან ის საშუალებას იძლევა დროულად გამოავლინოს აღმოცენებული საკითხები და ინფორმაცია მიაწოდოს ადაპტირებულ მენეჯმენტის პრაქტიკისთვის. აღდგენის პროექტები წარმოადგენს ამ ჩარჩოს ძირითად კომპონენტს, რომელიც მიზნად ისახავს მცენარეული საფარის აღდგენას იმ ადგილებში, სადაც ბუნებრივი ზრდა შეფერხებულია დეგრადაციის ან იშვიათი დარგვის გამო. ეს პროექტები ხშირად გულისხმობს ახალი მცენარეულობის დარგვას ეკოსისტემის განახლებისა და ურბანული ლანდშაფტის ბალანსის აღსადგენად.

რუტინული მოვლის პარალელურად, დოკუმენტი ასახავს დეტალურ ხანძარსაწინააღმდეგო და საგანგებო ზომებს სტიქიურ უბედურებებთან და გაუთვალისწინებელ მოვლენებთან დაკავშირებული რისკების შესამცირებლად. ხანძრის პრევენცია განიხილება სპეციფიკური მოთხოვნებით, რომლებიც მოიცავს მოჭრილი მასალების დაუწვავად განადგურებას; ამის ნაცვლად, ასეთი მასალები

მუშავდება ხის ნაფოტებად, რომლებიც შეიძლება გადაკეთდეს მუღჩის სახით. ეს პრაქტიკა არა მხოლოდ ხელს უშლის ხანძრის პოტენციურ საშიშროებას, არამედ აძლიერებს ნიადაგის ტენიანობის შეკავებას და საკვები ნივთიერებების ციკლს ახლად დარგული ან არსებული ხეების გარშემო. გარდა ამისა, რეგულაცია შეიცავს დებულებებს გადაუდებელი სიტუაციების დროს დაუყონებლივ ჩარევაზე, როგორიცაა ბუნებრივი კატასტროფები ან სხვა მოულოდნელი მოვლენები, სადაც შეიძლება საჭირო გახდეს მწვანე ნარგავების სწრაფი მოჭრა ან მოცილება შემდგომი დაზიანების თავიდან ასაცილებლად. ეს გადაუდებელი ზომები არის მოქნილი, მაგრამ ზუსტი, რაც იძლევა სწრაფი ქმედებების საშუალებას, რაც პრიორიტეტებს ანიჭებს საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას, და მინიმუმამდე ამცირებს ეკოლოგიურ შეფერხებას. მთლიანობაში, ეს განყოფილება ხაზს უსვამს ორმაგ ვალდებულებას როგორც პროაქტიული რუტინული მოვლა-პატრონობას, ისე ადაპტირებულ საგანგებო რეაგირებას, რაც უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის მწვანე ინფრასტრუქტურა იყოს ჯანსაღი, გამძლე და მდგრადი.

4 –შემოვლითი ჭრა და მცენარეთა კლასიფიკაცია

- **შემოვლითი ჭრის ტიპები:**

- აღწერს ჭრის სხვადასხვა ფორმებს (მსუბუქი, გამწმენდი, გამოხშრვითი, გავლითი, სანიტარული და სარეკონსტრუქციო ჭრა), რომელიც მორგებულია კორომების სხვადასხვა პირობებსა და ასაკზე.

- **კლასიფიკაციის სისტემა:**

- მწვანე ნარგავები იყოფა „შერჩეულ“, „მხარდამჭერ“ და „მავნედ“ მათი ჯანმრთელობისა და ეკოსისტემაში როლის მიხედვით.

- მარკირების პროცედურები უზრუნველყოფს მხოლოდ შესაბამისი მცენარეების მოჭრას და სამართავი ტერიტორიის მკაფიოდ იდენტიფიცირებას.

ეს განყოფილება განიხილავს სპეციალიზებულ ტექნიკას, რომელიც გამოიყენება ურბანული კორომების ჯანმრთელობის მართვისა და შენარჩუნების მიზნით შემოვლითი ჭრის გზით და შემოაქვს მწვანე ნარგავების დეტალური კლასიფიკაციის სისტემა. შემოვლითი ჭრა წარმოდგენილია როგორც მიზანმიმართული ჩარევა, რომელიც გთავაზობთ რამდენიმე განსხვავებულ მეთოდს, რომლებიც მორგებულია კორომების სპეციფიკურ პირობებსა და ასაკობრივ პროფილებზე. მაგალითად, მსუბუქი ჭრა გამოიყენება ფრთხილად მცენარეულობის მხოლოდ შერჩეული ნაწილის მოსაშორებლად, რაც ამცირებს მცენარეულობის საბურველის/შეკრული ვარჯის რღვევას. გაწმენითი ჭრა გამოიყენება ისეთ სიტუაციებში, როდესაც საჭიროა ინვაზიური ან არასრულფასოვანი სახეობების მოცილება, რათა უფრო ძლიერი, სასურველი სახეობები აყვავდნენ. გამოხშრვითი ჭრა, გავლითი ჭრა და სანიტარული ჭრა, თითოეული ემსახურება უნიკალურ მიზნებს - იქნება ეს დაგრეხილი ტოტების ფორმის შეცვლა, დაზიანებული მონაკვეთების აღმოფხვრა ან მთლიანი მცენარის ჯანმრთელობის შენარჩუნება - ხოლო სარეკონსტრუქციო ჭრა ემდგნება დეგრადირებული კორომების გამოცოცხლებას და ეკოლოგიური ბალანსის აღდგენას.

ჭრის ამ მეთოდებს ავსებს მწვანე ნერგების სისტემატური კლასიფიკაცია სამ კატეგორიად: „შერჩეული“, „მხარდამჭერი“ და „მავნე“. ეს კლასიფიკაციის სისტემა გადაწყვეტია იმისთვის, რომ მოქმედებები იყოს ეფექტური და ეკოლოგიურად მგრძნობიარე. „შერჩეული“ მწვანე ნარგავები ავლენენ ძლიერ ჯანმრთელობას და ქმნიან კორომის სასურველ ხერხემალს. „მხარდამჭერი“ ნარგავები, თუმცა არა როგორც ძირითადი აქცენტი, ხელს უწყობს სტრუქტურული სტაბილურობისა და ეკოსისტემის ფუნქციების გაძლიერებას, როგორცაა ნიადაგის დაცვა. პირიქით, „მავნე“ მცენარეები - იქნება ეს დაავადების, ინვაზიური მახასიათებლების ან სტრუქტურული სისუსტის გამო - მკაფიოდ არის იდენტიფიცირებული, რათა მათი სათანადოდ მოცილება მოხდეს. სიზუსტის შემდგომი გაზრდის მიზნით, მკაცრი

მარკირების პროცედურებია დაცული. ეს პროცედურები უზრუნველყოფს, რომ მხოლოდ „მავნე“ კატეგორიაში შემავალი მცენარეები იყოს გამიზნული ჭრისთვის და მკაფიოდ იყოს განსაზღვრული მართვის ტერიტორიის საზღვრები. ეს მეთოდები ერთად ქმნის ყოვლისმომცველ ჩარჩოს, რომელიც არა მხოლოდ იცავს ჯანსაღ მწვანე ნარგავებს, არამედ ოპტიმიზაციას უკეთებს ურბანული მწვანე სივრცეების საერთო შემადგენლობას და მდგრადობას.

5 – ჭრის პროცედურები და სპეციალური მოთხოვნები

- **ჭრის და მოვლის ტექნიკა:**

- განსაზღვრავს მეთოდებს, რათა შემცირდეს ზიანი დარჩენილი მცენარეული საფარისთვის სარემონტო ჭრის დროს.

- სპეციალური მოთხოვნები უზრუნველყოფს, რომ ზიანი არ აღემატებოდეს მოუჭრელი მწვანე ნარგავების 3%-ს და კორომების სიმკვრივე დარჩეს დადგენილი ლიმიტებზე მეტი.

- **სპეციალური ჭრა:**

- ასახავს როდის და როგორ არის დაშვებული სპეციალური ჭრა (მაგ., მშენებლობის, უსაფრთხოების ან ხანძრის პრევენციის მიზნით), ნებართვის პროცესის და შემდგომი ჭრის მართვის ჩათვლით.

ამ ნაწილში დეტალურადაა აღწერილი ტექნიკური და პროცედურული სახელმძღვანელო მითითებები, რომლებიც არეგულირებს ჭრის სამუშაოების ჩატარებას მუნიციპალიტეტის მწვანე ფართების მდგრადობის უზრუნველსაყოფად. დოკუმენტი აკონკრეტებს ჭრის და შენარჩუნების ტექნიკას, რომელიც შექმნილია თანამონაწილეობითი დაზიანების შესამცირებლად რუტინული მოვლის დროს. ოპერატორებმა უნდა დაიცვან ზუსტი მეთოდები, რომლებიც მიზნად ისახავს ჯანსაღი, მოუჭრელი მცენარეულობის მინიმუმ 97%-ის შენარჩუნებას. პრაქტიკაში, ეს ნიშნავს, რომ ნებისმიერი სარემონტო ჭრის დროს დარჩენილ მწვანე ნარგავებზე მიყენებული ზიანი არ უნდა აღემატებოდეს მთლიანი რაოდენობის 3%-ს, რითაც დაიცავს კორომების სიმკვრივეს და უზრუნველყოფს ტერიტორიის გრძელვადიან ეკოლოგიურ ბალანსს.

რუტინული მოვლის გარდა, დოკუმენტი ასახავს პირობებს სპეციალური ჭრისთვის - მოჭმედებები, რომლებიც დასაშვებია მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, როგორიცაა მშენებლობა, უსაფრთხოების მოთხოვნები ან ხანძრის პრევენცია. ამ სცენარებში პროცესი ექვემდებარება მკაცრ სანებართვო სისტემას, რომლის ადმინისტრირებას ახდენს უფლებამოსილი ორგანო. განმცხადებლებმა უნდა წარმოადგინონ დეტალური დასაბუთება და დაიცვან შემდგომი მენეჯმენტის დამატებითი პროტოკოლები, რომლებიც მოიცავს სავალდებულო ზომებს, როგორიცაა ხელახალი დარგვა და მუდმივი მონიტორინგი გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შესამცირებლად. ეს ყოვლისმომცველი მოთხოვნები უზრუნველყოფს, რომ სპეციალური ჭრის აუცილებლობის შემთხვევაშიც კი, ის შესრულდეს კონტროლირებადი წესით, რაც პრიორიტეტს ანიჭებს მუნიციპალიტეტის მწვანე ინფრასტრუქტურის ჯანმრთელობასა და მდგრადობას.

6 – კერძო საკუთრების წესები და ნებართვები

- წესები კერძო მიწის მესაკუთრეთათვის:

- მფლობელებს მოეთხოვებათ იზრუნონ თავიანთ საკუთრებაში არსებულ მწვანე ნარგავებზე და შეუძლიათ მოჭრა ან გადარგვა მხოლოდ წერილობითი ნებართვით.

- გამონაკლისი დაშვებულია უსაფრთხოების გადაუდებელ ზომებზე ან სამშენებლო პროექტებზე, უმეტეს შემთხვევაში საკომპენსაციო დარგვის მოთხოვნებით.

- ნებართვების გაცემა:

- კერძო საკუთრებაში ჭრის ან გადარგვის ნებართვის გაცემის დეტალური კრიტერიუმები და დოკუმენტაციის მოთხოვნები მოწოდებულია სამართლებრივი შესაბამისობისა და ეკოლოგიური დაცვის უზრუნველსაყოფად.

ეს განყოფილება ადგენს მკაფიო ჩარჩოს კერძო საკუთრებაზე მწვანე ნარგავების მართვისთვის, რათა უზრუნველყოს ცალკეული მიწის მესაკუთრეების წვლილი მუნიციპალიტეტის მთლიან ეკოლოგიურ ჯანმრთელობაში. კერძო მიწის მესაკუთრეებს ეკისრებათ პასუხისმგებლობა მათ საკუთრებაში არსებული მწვანე მცენარეების მოვლა-პატრონობაზე და შენარჩუნებაზე. თუმცა, ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც მოიცავს ამ მცენარეების მოჭრას ან გადარგვას, მკაცრად რეგულირდება და შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ უფლებამოსილი ორგანოს წინასწარი წერილობითი ნებართვით. ეს უზრუნველყოფს, რომ კერძო მიწაზეც კი, მწვანე ნარგავების მენეჯმენტი შეესაბამება გარემოს დაცვისა და მდგრადობის უფრო ფართო მიზნებს.

რეგულაციები აღიარებს, რომ სანამ რუტინული მოვლაა მოსალოდნელი, შეიძლება იყოს გამონაკლისი სიტუაციები, როგორიცაა უსაფრთხოების გადაუდებელი პრობლემები ან სამშენებლო პროექტები, სადაც საჭიროა სასწრაფო ჩარევა. ამ შემთხვევებში, გათვალისწინებულია გამონაკლისები, მაგრამ მათ გააჩნიათ საკომპენსაციო დარგვის მოთხოვნები მწვანე საფარის დანაკარგის კომპენსაციის მიზნით. მიწის მესაკუთრეებმა, მაგალითად, უნდა განაახლონ ახალი მცენარეულობა, რათა კომპენსაცია გაუწიონ ნებისმიერი მცენარეულობის ამოღებას, რათა უზრუნველყონ ეკოლოგიური ბალანსი შენარჩუნება.

გარდა ამისა, დოკუმენტში დეტალურადაა აღწერილი კერძო საკუთრების საქმიანობის ნებართვის გაცემის პროცესი. ეს პროცესი მოიცავს ყოვლისმომცველ კრიტერიუმებს და მკაცრ დოკუმენტაციის მოთხოვნებს, რაც უზრუნველყოფს ჭრის ან გადარგვის ნებისმიერი მოთხოვნის საფუძვლიან შეფასებას. დეტალური აგროტექნიკური შეფასებები, გარემოზე ზემოქმედების ანალიზი და შემოთავაზებული სამუშაოს მკაფიო დასაბუთება ნებართვის განაცხადის სავალდებულო კომპონენტებია. ეს მკაცრი პროცესი არა მხოლოდ ახორციელებს სამართლებრივ შესაბამისობას, არამედ იცავს ეკოლოგიურ ინტერესებს კერძო

მიწაზე მხოლოდ აუცილებელი და კარგად დაგეგმილი აქტივობების დაშვების უზრუნველყოფის გზით. მთლიანობაში, ეს რეგულაციები ქმნის დაბალანსებულ მიდგომას, რომელიც ითვალისწინებს კერძო საკუთრების უფლებებს და ამასთან უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის მწვანე ინფრასტრუქტურის დაცვასა და გაძლიერებას.

7 – საკომპენსაციო დარგვა, ვალდებულება და პასუხისმგებლობა

- **საკონპენსაციო ღონისძიებები:**

- როდესაც მწვანე მცენარეები იჭრება, დაინტერესებულმა მხარემ უნდა განახორციელოს საკონპენსაციო დარგვა იმავე ან მიმდებარე ტერიტორიაზე.
- დარგვის სპეციფიკური სტანდარტები (როგორიცაა ნერგების მინიმალური სიმაღლე) და ვადები (შენახვა 3 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში) სავალდებულოა.

- **ანგარიშვალდებულება:**

- ამ ზომების შეუსრულებლობამ ან უნებართვო ჭრამ შეიძლება გამოიწვიოს ჯარიმები ან ადმინისტრაციული სახდელი, როგორც ეს განსაზღვრულია ადგილობრივი კანონმდებლობით.
- მუნიციპალიტეტი ასევე პასუხისმგებელია ინფრასტრუქტურულ პროექტებზე, სადაც საჭიროა, რაც უზრუნველყოფს საკონპენსაციო გამწვანების განხორციელებას.

ეს ნაწილი ხაზს უსვამს მუნიციპალიტეტის მწვანე საფარის შენარჩუნების ვალდებულებას მაშინაც კი, როდესაც ხდება ჭრის სამუშაოები. უფლებამოსილი ჭრის გამო მწვანე ნარგავების ნებისმიერი დანაკარგის კომპენსირებისთვის, დაინტერესებულ მხარეებს მოეთხოვებათ განახორციელონ საკომპენსაციო გამწვანების ღონისძიებები. როდესაც ხე ან ბუჩქი იჭრება, პასუხისმგებელმა მხარემ უნდა ხელახლა დარგოს ახალი მცენარეულობა იმავე ტერიტორიაზე ან მიმდებარე ადგილას, ეკოლოგიური ბალანსის შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად. დოკუმენტი აწესებს მკაფიო სტანდარტებს ამ საკონპენსაციო ნარგავების შესახებ - უფრო დეტალურად, მაგალითად, აწესებს ნერგებისთვის საჭირო მინიმალურ სიმაღლეს და ავალდებულებს ახალი ნარგავების შენარჩუნებას სამი წლის განმავლობაში. შენარჩუნების ეს სამწლიანი ვადები უზრუნველყოფს, რომ საკომპენსაციო ღონისძიებები არა მხოლოდ განხორციელდეს, არამედ წარმატებით იყოს ინტეგრირებული ადგილობრივ ეკოსისტემაში.

უფრო მეტიც, ანგარიშვალდებულება არის ამ მარეგულირებელი ჩარჩოს ძირითადი ასპექტი. თუ დაინტერესებული მხარე არ შეასრულებს ამ საკომპენსაციო დარგვის მოთხოვნებს ან ჩაერთვება უნებართვო ჭრამში, პასუხისმგებელ მხარეს შეიძლება

დაეკისროს ჯარიმები ან სხვა ადმინისტრაციული ჯარიმები, როგორც ეს განსაზღვრულია ადგილობრივი კანონმდებლობით. ეს გამოიყენება როგორც შემაკავებელი ფაქტორს არარეგულირებადი საქმიანობის წინააღმდეგ და ხაზს უსვამს დადგენილი გაიდლაინების დაცვის მნიშვნელობას. იმ შემთხვევებში, როდესაც სიტუაცია მწვავეა, როგორც დიდი ინფრასტრუქტურული პროექტების ნაწილი, როგორიცაა სამშენებლო ან უსაფრთხოების ინტერვენციები, მუნიციპალიტეტს ეკისრება პასუხისმგებლობა საკომპენსაციო გამწვანების ეფექტიანად განხორციელების უზრუნველყოფაზე. ამ ზომების ინტეგრირებით, დოკუმენტი აძლიერებს მწვანე სივრცის მენეჯმენტის ჰოლისტიკურ მიდგომას, აწონასწორებს აუცილებელ ინტერვენციებს გრძელვადიან ეკოლოგიურ მეთვალყურეობისა და იურიდიული ანგარიშვალდებულების მეშვეობით.

8 – ხარისხობრივი შეფასება და ხეების შეფასება

- **შეფასების პროცედურები:**

- დადგენილია კრიტერიუმების ნაკრები მწვანე მცენარეების ხარისხის შესაფასებლად, ჯანმრთელობის, სიცოცხლისუნარიანობის და ზრდის პოტენციალის ჩათვლით.

- ავტორიზებული ექსპერტები, რომლებიც უნდა აკმაყოფილებდნენ კონკრეტულ საგანმანათლებლო და პროფესიულ მოთხოვნებს, პასუხისმგებელნი არიან ამ შეფასებების განხორციელებაზე.

- **მონაცემთა ბაზა და ანგარიშგება:**

- ყველა შეფასება ჩაწერილია საჯარო მონაცემთა ბაზაში (შესაბამისად დაცული პერსონალური დეტალებით) გამჭვირვალობის შესანარჩუნებლად და დროთა განმავლობაში მწვანე მცენარეების მდგომარეობის თვალყურის დევნებისთვის.

ეს განყოფილება ადგენს მყარ ჩარჩოს მწვანე მცენარეების სისტემატური შეფასებისთვის, რაც უზრუნველყოფს მათი ხარისხისა და მთლიანი ჯანმრთელობის მუდმივ მონიტორინგს და შენარჩუნებას. კრიტერიუმების ყოვლისმომცველი ნაკრები დეტალურადაა აღწერილი მწვანე მცენარეების შესაფასებლად, ფოკუსირებულია ძირითად ინდიკატორებზე, როგორიცაა ჯანმრთელობა, სიცოცხლისუნარიანობა და ზრდის პოტენციალი. ეს კრიტერიუმები იძლევა თითოეული მცენარის მდგომარეობის საფუძვლიან გაგებას და ხელს უწყობს ნებისმიერი პრობლემის ადრეულ გამოვლენას, რამაც შეიძლება ზიანი მიაყენოს მათ მდგრადობას. შეფასებები ტარდება ავტორიზებული ექსპერტების მიერ, რომლებიც უნდა აკმაყოფილებდნენ მკაცრ საგანმანათლებლო და პროფესიულ სტანდარტებს. ამ ექსპერტებს, ხშირად სპეციალისტებს გარემოსდაცვითი მეცნიერების, აგრონომიის ან მასთან დაკავშირებულ სფეროებში, ევალებათ უზრუნველყონ ზუსტი შეფასება რომელიც შეესაბამება როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო სტანდარტებს.

გამჭვირვალობის ხელშეწყობისა და მიმდინარე ეკოლოგიური მენეჯმენტის გასაადვილებლად, ყველა შეფასება სისტემატურად აღირიცხება საჯაროდ ხელმისაწვდომ მონაცემთა ბაზაში. ეს მონაცემთა ბაზა შექმნილია იმისთვის, რომ შესაძლებელი იყოს თვალყურის დევნება დროთა განმავლობაში მწვანე ნარგავების მდგომარეობის შესახებ, ხოლო ექსპერტებთან დაკავშირებული პერსონალური ინფორმაცია დაცულია. მცენარეთა ჯანმრთელობისა და მასთან დაკავშირებული ინტერვენციების დეტალური ჩანაწერების შენახვით, მონაცემთა ბაზა არა მხოლოდ ემსახურება როგორც ღირებულ ინსტრუმენტს მუნიციპალური მონიტორინგისთვის, არამედ მხარს უჭერს ანგარიშვალდებულებას და ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებას. მოკლედ, ხარისხობრივი შეფასების და ხეების შეფასების პროცესი მუნიციპალიტეტის სტრატეგიის მნიშვნელოვანი კომპონენტია

მისი ურბანული მწვანე ინფრასტრუქტურის შენარჩუნებისა და გაუმჯობესების მიზნით.

9 – რეგისტრაციის, დოკუმენტაციისა და გადაცემის პროცედურები

- **რეგისტრაციის წყარო:**

- ოფიციალური რეგისტრაციის პროცესი განსაზღვრავს ყველა მწვანე ნარგავის მოჭრისა და აღრიცხვისთვის გამოყოფილ ტერიტორიას დეტალური აღრიცხვის სისტემის მეშვეობით.

- **დოკუმენტების დამუშავება:**

- აღწერილია მოჭრილი მწვანე მცენარეების ტრანსპორტირებისას მიღება-ჩაბარების დოკუმენტების გაცემის, დამოწმებისა და მართვის პროცედურები.

- ეს დოკუმენტები გადამწყვეტია იმისთვის, რომ ხის რესურსები სათანადოდ იყოს აღრიცხული და ლეგალურად გადაცემული.

ეს განყოფილება შეიცავს დეტალურ მითითებებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ყოველი ჭრის ოპერაცია დეტალურად არის დოკუმენტირებული და აღრიცხული. იგი გვამცნობს ოფიციალური რეგისტრაციის პროცესის შესახებ, რომელიც მნიშვნელოვანია ყველა მწვანე ნარგავის მოჭრისთვის განკუთვნილი ადგილებისთვის და ყოვლისმომცველი ჩანაწერების წარმოებისთვის. ეს პროცესი აუცილებელია მკაფიო და ზუსტი აღრიცხვის სისტემის ჩამოსაყალიბებლად, რაც უზრუნველყოფს, რომ ყველა მცენარე აღრიცხულია ნებისმიერი ჩარევის დაწყებამდე. სისტემატური რეგისტრაცია არა მხოლოდ ხელს უწყობს მწვანე რესურსების ეფექტურ მართვას, არამედ დროთა განმავლობაში ცვლილებების თვალყურის დევნებას, რაც განამტკიცებს მუნიციპალიტეტის გარემოსდაცვითი მეთვალყურეობის საერთო მთლიანობას.

რეგისტრაციის პროცესთან ერთად, დოკუმენტი ასახავს მკაცრ პროცედურებს მწვანე მცენარეების მოჭრასთან, ტრანსპორტირებასთან და დამუშავებასთან დაკავშირებული საჭირო დოკუმენტაციის წარმართვისთვის. ეს პროცედურები მოიცავს მიღება-ჩაბარების დოკუმენტების გაცემას, სერტიფიცირებას და მართვას, რომლებიც წარმოადგენს მთელი პროცესის განმავლობაში იურიდიულად სავალდებულო ჩანაწერებს. ასეთი დოკუმენტაცია გადამწყვეტია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ხე-ტყის რესურსები აღრიცხება და ლეგალურად გადაეცემა ერთი მხარიდან მეორეს. დოკუმენტების დამუშავების მკაფიო პროტოკოლების შედგენით, რეგულაცია უზრუნველყოფს გამჭვირვალობას და ანგარიშვალდებულებას მწვანე რესურსების მართვისას. დოკუმენტაციისადმი ეს მკაცრი მიდგომა იძლევა გარანტიას, რომ ყოველი ჭრა, ყოველი გადაადგილება და ყოველი ოპერაცია შემოწმებულია, რითაც თავიდან იქნება აცილებული ძვირფასი მწვანე აქტივების უნებართვო გამოყენება ან მითვისება, ხოლო გარემოს მენეჯმენტისას უზრუნველყოფილი იქნება კანონის უზენაესობის დაცვა.

10 –გარდამავალი დებულებები, წყაროები და დანართი გასხვლის შესახებ

- **გარდამავალი ღონისძიებები:**

- დოკუმენტი ასახავს, თუ როგორ გადადის არსებული პრაქტიკა ახალ მარეგულირებელ ჩარჩოში, მათ შორის ავტორიზებული ექსპერტების ხელახალი რეგისტრაცია.

- **ცნობები და სამართლებრივი საფუძვლები:**

- წესები ეფუძნება თბილისის მუნიციპალიტეტის დადგენილებას და შეესაბამება შესაბამის ეროვნულ და საერთაშორისო სტანდარტებს.

- **დანართი – გასხვლისა და მოვლის სტანდარტები:**

- გთავაზობთ დეტალურ მითითებებს მწვანე ნარგავების მოვლა-პატრონობისა და გასხვლის შესახებ, მათ შორის გასხვლის სხვადასხვა ტექნიკას (ფორმირებითი, სანიტარული, გამაახალგაზრდავებელი და სტაბილიზატორი გასხვლა) და საუკეთესო პრაქტიკას, რომელიც გამომდინარეობს ევროპული მეზღვრის სტანდარტებიდან.

- ხაზს უსვამს უსაფრთხო ჭრის ტექნიკას, სწორ ვადებს და ეკოლოგიური შეფერხების მინიმუმამდე შემცირებას.

დოკუმენტის ეს ბოლო ნაწილი ადგენს წინა პრაქტიკიდან ახალ მარეგულირებელ სისტემაზე გადასვლის ჩარჩოს და უზრუნველყოფს სამართლებრივ და ტექნიკურ საფუძველს, რომელიც მხარს უჭერს მთელ ჩარჩოს. გარდამავალი ზომები მკაფიოდ არის განსაზღვრული იმისათვის, რომ არსებული პრაქტიკა შეუფერხებლად იყოს ინტეგრირებული ახალ სისტემაში. ეს მოიცავს ავტორიზებული ექსპერტების ხელახალი რეგისტრაციას, რაც უზრუნველყოფს, რომ ყველა პირი, რომელიც პასუხისმგებელია მწვანე მცენარეების შეფასებასა და მართვაზე, აკმაყოფილებს მუნიციპალიტეტის მიერ მოთხოვნილ განახლებულ სტანდარტებს. ეს ზომები ხელს უწყობს მიმდინარე პროექტებისა და პერსონალის ახალ გაიდლაინებთან შესაბამისობაში მოყვანას, თანმიმდევრულობისა და ეკოლოგიური ზედამხედველობის გაუმჯობესებას.

დოკუმენტი დაკავშირებულია სამართლებრივ და მარეგულირებელ ორგანოსთან, რომელიც ეფუძნება თბილისის მერიის მიერ მიღებულ დადგენილებას. ის ემთხვევა როგორც ეროვნულ კანონმდებლობას, ასევე საერთაშორისო სტანდარტებს, განსაკუთრებით ევროპული რეპუტაციის მქონე ორგანოების სტანდარტებს, რომლებიც ადგენენ საუკეთესო პრაქტიკას მეზღვრისა და გარემოს მართვისთვის. ამ დადგენილი სტანდარტების მითითებით, დოკუმენტი არა მხოლოდ აძლიერებს მის სანდოობას, არამედ უზრუნველყოფს მწვანე ნარგავების მენეჯმენტის ჰარმონის უფრო ფართო ეკოლოგიურ და ტექნიკურ კრიტერიუმებთან.

ვრცელი დანართში მოცემულია დეტალური მითითებები, რომლებიც კონკრეტულად არის ორიენტირებული მწვანე მცენარეების მოვლა-პატრონობაზე და გასხვლაზე. ეს განყოფილება ასახავს გასხვლის სხვადასხვა ტექნიკას, მათ შორის ფორმირებითი, სანიტარული, გამაახალგაზრდავებელი და სტაბილიზატორი გასხვლის ტექნიკებს, თითოეული მორგებულია განვითარების სხვადასხვა ეტაპებზე და ხეებისა და ბუჩქების სტრუქტურულ საჭიროებებზე. ევროპული მებაღეობის სტანდარტებიდან გამომდინარე, ეს გაიდლაინები ხაზს უსვამს ჭრის უსაფრთხო ტექნიკას, ინტერვენციების შესაბამის ვადებს და მეთოდებს, რომლებიც შემუშავებულია ეკოლოგიური ზიანის შესამცირებლად. დანართი ემსახურება როგორც პრაქტიკულ სახელმძღვანელოს, რომელიც გვთავაზობს ნაბიჯ-ნაბიჯ ინსტრუქციებს და საუკეთესო პრაქტიკას, რათა უზრუნველყოს, რომ ყოველი გასხვლის აქტივობა ხელს უწყობდეს ურბანული მწვანე სივრცის ჯანმრთელობასა და მდგრადობას და ამავე დროს იცავდეს ლანდშაფტის ბუნებრივ ესთეტიკურ და ფუნქციურ ღირებულებას.

სემაჯამებელი რეზიუმე

დასასრულს, ეს ყოვლისმომცველი დოკუმენტი არა მხოლოდ ადგენს მუნიციპალიტეტში მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის სიღრმისეულ ჩარჩოს, არამედ მკაცრად შეესაბამება ევროპული მეზაღეობის სტანდარტებს. ეს საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტები უზრუნველყოფს ტექნიკურ საფუძველს პროცესის ყველა ეტაპისთვის - მოიცავს ხეების დარგვას, გასხვლის ზუსტი მეთოდებს და ხის ჯანმრთელობისა და სიცოცხლისუნარიანობის საფუძვლიან შეფასებას. ამ სტანდარტებთან შესაბამისობით, დოკუმენტი უზრუნველყოფს, რომ ყველა პროცედურა შესრულდეს უმაღლესი დონის სიზუსტით, უსაფრთხოებით და ეკოლოგიური მგრძნობელობით.

ევროპული საუკეთესო პრაქტიკიდან მიღებული ტექნიკური სახელმძღვანელო პრინციპები დაფუძვლად დაედო მარეგულირებელ ჩარჩოს. ისინი ზედმიწევნით ასახავენ ხეების დარგვის კრიტიკულ ასპექტებს, მათ შორის შესაბამისი სახეობების შერჩევას, დარგვის ოპტიმალურ ტექნიკას და დარგვის შემდგომ აუცილებელ მოვლას, რათა ხელი შეუწყოს მტკიცე ზრდას. ანალოგიურად, ამ დოკუმენტში გათვალისწინებული მასხვლის მეთოდოლოგიები - იქნება ეს ფორმირებითი, სანიტარული, გამაახალგაზრდავებელი და სტაბილიზატორი გასხვლა - საგულდაგულოდ არის შემუშავებული ურბანული ტყის სტრუქტურული მთლიანობისა და გრძელვადიანი სიჯანსაღის გასაძლიერებლად. ეს ტექნიკა ხაზს უსვამს უსაფრთხო ჭრის პრაქტიკებს, ბუნებრივი ზრდის შენარჩუნებას და ეკოლოგიური ზიანის მინიმიზაციას, რითაც უზრუნველყოფს, რომ ყოველი ჩარევა უზრუნველყოფს მწვანე ინფრასტრუქტურის მდგრადობას და ესთეტიკურ ღირებულებას.

გარდა ამისა, დოკუმენტი ადგენს დეტალურ პროცედურებს ხეების სიჯანსაღის სისტემატური შეფასებისა და მონიტორინგისთვის, რაც ამლიერებს ვალდებულებას პროაქტიული და პრევენციული მოვლის მიმართ. შეფასების პროტოკოლები ეფუძნება მკაფიოდ განსაზღვრულ კრიტერიუმებს, რომლებიც აფასებენ სიცოცხლისუნარიანობას, ზრდის პოტენციალს და მთლიან სტრუქტურულ მდგომარეობას. ეს სისტემატური მიდგომა არა მხოლოდ ხელს უწყობს პოტენციური პრობლემების ადრეულ გამოვლენას, არამედ წარმართავს ეფექტურ გამოსასწორებელ ქმედებებს, რაც უზრუნველყოფს, რომ ურბანული გარემო დარჩეს მდგრადი და ენერგიული.

მთლიანობაში, ევროპული მეზაღეობის სტანდარტების ინტეგრაცია ამ დოკუმენტში ემსახურება ხარისხისა და თანმიმდევრულობის მტკიცე გარანტიას ურბანული სატყეო მეურნეობის მართვაში. იგი ასახავს მუნიციპალიტეტის ურყევ ერთგულებას გარემოსდაცვითი მეთვალყურეობისადმი, რაც უზრუნველყოფს, რომ მწვანე ნარგავების მენეჯმენტის ყველა ასპექტი - დარგვისა და მოვლა-პატრონობის მოჭრამდე და შეფასებამდე - განიხილება მაქსიმალური ტექნიკური ექსპერტიზის გამოყენებით და ზრუნვით. გლობალური საუკეთესო პრაქტიკის ეს ერთგულება არა მხოლოდ აკმაყოფილებს ამჟამინდელ ეკოლოგიურ მოთხოვნებს, არამედ

მუნიციპალიტეტს წარმოადგენს როგორც წინდახედულ ლიდერად მდგრად
ურბანულ განვითარებაში.